

การสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรุนแรงของการใช้ภาษาของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 Peaceful-Oriented Communication for Reduction of Hate Speech Abused by Thai Youth in the 21st Century

วศยา เอกวิสัย¹, กุสุมา สุ่มมาตร², จิราภรณ์ ผันสว่าง³, ริสร พงศ์สุวรรณ⁴
Wasaya Eakwilai¹, Kusuma Soommat², Jiraporn Phansawang³, Risorn Phongsuwan⁴
ทำวิจัย เมื่อ พ.ศ.2562

Email : kusuma3083@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่แสดงความรุนแรงของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็น 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่แสดงความรุนแรงของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็น 3) เพื่อสร้างนวัตกรรมที่ใช้การสื่อสารอย่างสันติโดยใช้หลักจากศาสนาพุทธ วัฒนธรรม และอิทธิบาท 4 เพื่อลดความรุนแรงการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. กลวิธีทางภาษา ได้แก่ คำศัพท์เพื่อประทุษวาจาในข่าวก่อนเลือกตั้ง ข่าวหลังเลือกตั้ง และข่าวหลอกล่อทางสังคมมี 5 กลุ่ม ดังนี้ 1) คำศัพท์ประทุษวาจาจากกลุ่มทางการเมือง 2) คำศัพท์ประทุษวาจาจากกลุ่มอาชีพและกลุ่มสนใจเฉพาะทาง 3) คำศัพท์ประทุษวาจาจากกลุ่มมนุษย์ 4) คำศัพท์ประทุษวาจาทางศาสนา 5) คำศัพท์ประทุษวาจาทางภูมิภาคชาติพันธุ์ 2. ปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษา ได้แก่ 1) ความต้องการมีตัวตนในสื่อสังคมออนไลน์ 2) ความต้องการการยอมรับหรือโดดเด่นในสื่อสังคมออนไลน์ 3) วงคำศัพท์เกี่ยวกับคำที่มีความหมายเชิงสันติมีจำกัด 4) ความฉลาดทางดิจิทัล 5) ภาวะไร้ตัวตนในสื่อสังคมออนไลน์ 3. การสร้างนวัตกรรมการสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรุนแรงการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โมเดลสายรุ้ง 7 ขั้นตอน ดังนี้

^{1,2,3,4} มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

^{1,2,3,4} Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.

*ได้รับบทความ: 24 มิถุนายน 2563; แก้ไขบทความ: 21 สิงหาคม 2563; ตอบรับการตีพิมพ์: 11 กันยายน 2563

Received: June 24, 2020; Revised: August 21, 2020; Accepted: September 11, 2020

1)แนวคิดการเติบโต 2)ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3)ทักษะการสื่อสารในสถานการณ์ความขัดแย้ง 4)ทักษะทางสังคม 5)อิทธิบาท 4 6)คุณธรรม 7)วาจาสุภาสิต

คำสำคัญ : 1. การสื่อสารอย่างสันติ 2. ความรุนแรงของการใช้ภาษา 3. เยาวชนไทย 4. นวัตกรรม การสื่อสารอย่างสันติ

ABSTRACT

The objective of the research article were 1) to analyze the language tactics showing the violence of Facebook users in their comments 2) to analyze the social factors associated with the language tactics showing the violence of Facebook users in their comments and 3) to create innovations by the use of peaceful communication with the principles of Principles of Proverbs, Principles of virtues conducive to growth, and Four Rddhippada to reduce the violence of language usage of Thai in the 21st century. It is a quantitative research. The research instruments were questionnaires. The statistics used in the research were percentage, mean and standard deviation.

The results were as follows : 1. Language strategies contains words for verbal abuse in the news before the election, the news after the election, and social disparity news were classified into 5 groups as follows : 1) words for verbal abuse on political group, 2) words for verbal abuse on occupation and specialized interest groups, 3) words for verbal abuse on non-human group, 4) words for verbal abuse on religion, 5) words for verbal abuse on regional ethnicity 2. Social factors associated with language strategies were: 1) the need for an identity on social media, 2) the need for recognition or prominence on social media, 3) Innovations that use peaceful communication to reduce the violence of language usage of Thai the 21st century using the 7-step rainbow model: 1) Growth concept, 2) Critical thinking skills, 3) Communication skills in conflict situations, 4) Social skills, 5) Four Rddhippada, 6) Principles of virtues conducive to growth, 7) Principles of Proverbs.

Keywords : 1. Peaceful-Oriented Communication 2. Hate Speech of Language 3. Thai Youth 4. Innovative of Peaceful Communication

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยมีปรากฏการณ์ทางภาษาหลายประการ เช่น การใช้ภาษาไทยที่สื่อความหมายรุนแรง ทั้งนี้ วัฒนธรรมการใช้ภาษามีการหลีกเลี่ยงคำต้องห้ามซึ่งอาจจัดเป็นภาษาไทยที่สื่อความหมายรุนแรงอีกทางหนึ่งด้วย ดังที่ ประคอง นิมนานเหมินท์ และคณะ (2552 : 33) กล่าวถึงคำต้องห้ามไว้ดังนี้ “คำที่ห้ามพูดในสังคม และมักเป็นสิ่งที่คนกลัวหรือเกลียดตลอดจนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ค่านิยม และในวัฒนธรรมไทยมีความเชื่อว่า ถ้าเอ่ยชื่อสิ่งที่ดี ผู้พูดก็จะได้รับสิ่งดีไปตามชื่อนั้นๆ ด้วย ทั้งนี้ คำต้องห้ามที่เกิดจากค่านิยมที่ว่าบางสิ่งเป็นเรื่องที่น่าเกลียดจึงไม่ควรเอ่ยก็มี เช่น คำเรียกอวัยวะเพศ และกิจกรรมทางเพศ คำเรียกอวัยวะขับถ่ายและการขับถ่าย คำเรียกส่วนของร่างกายที่ถือว่าต่ำ เช่น ตีน คำเหล่านี้ รวมทั้งคำที่ออกเสียงใกล้เคียงหรือมีความหมายที่อ้างถึงสิ่งเหล่านี้ก็กลายเป็นคำต้องห้ามในสังคมไทยทั้งหมด” กล่าวได้ว่าคำต้องห้ามเป็นการใช้ภาษาในระดับคำที่คนไทยที่มีการสื่อสารอย่างสันติยอมหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาไทยในลักษณะดังกล่าว แต่ปัญหาการใช้ภาษาไทยของคนไทยที่มีความรุนแรง ดังที่ปรากฏในสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทข่าวออนไลน์ (social media) นั้นมีความรุนแรงในการภาษา และมีระดับความรุนแรงมากจนถึงระดับประทุษวาจา ดังที่พิรงรอง รามสูต (2558 : 25) กล่าวว่า “ประทุษวาจา (hate speech) เป็นการสื่อสารที่แสดงถึงความเกลียดชังผ่านรูปแบบอันไม่เหมาะสม เช่น การดูหมิ่นเหยียดหยาม การใส่ร้ายป้ายสีไปจนถึงการด่าทออย่างหยาบคาย โดยมีลักษณะของการปลุกปั่น ยุยง หรือปลุก ระดมให้เกิดความเกลียดชังต่อบุคคลหรือกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง”

จากข้อมูลสถิติในรายงานวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลสื่อกับความรุนแรงที่ทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมความรุนแรง ดังที่ สิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ (2557 : 17-36) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร” พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา พบว่า พฤติกรรมความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างเคยกระทำอันดับแรกคือพูดจาเยาะเย้ย ดูหมิ่น ถากถางผู้อื่น จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.25 รองลงมา คือ ใช้คำพูดที่มีลักษณะมุ่งร้ายให้ผู้อื่นได้รับผลกระทบบอบช้ำทางด้านจิตใจ และใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามให้คนอื่นรู้สึกหวาดกลัว และรู้สึกไม่ปลอดภัย จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 เป็นที่น่าสังเกตว่า การสื่อสารออนไลน์มีการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่เป็นกระแสร้อน (Hot Issues) กระแสสังคม (Social Issues) เป็นการสื่อสารที่มีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลหลากหลาย ซึ่งอาจจะมีทั้งความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ความคิดเห็นโต้แย้งกัน ดังที่ Newman (2009 : 5) กล่าวว่า “สื่อสังคมเป็นพลังของการสื่อสารแบบเครือข่าย ที่ทำให้คุณสามารถแสดงความคิดเห็นส่งข้อมูลได้อย่างอิสระและก้าวข้ามข้อจำกัดของสื่อแบบดั้งเดิม ในเมื่อลักษณะของการสื่อสารออนไลน์ สามารถสร้างบนสนทนา เช่น ให้แสดงความคิดเห็น (Comment) หรือเสนอเรื่องของตัวเองให้คนอื่นรับรู้ได้ ก็ทำให้มีการสื่อสารกันอย่างกว้างขวาง บางเรื่อง ยังนำไปสู่การสนทนาได้ทั้งในระดับตัวต่อตน เป็นกลุ่มเล็กหรือขยายวงไปสู่การสร้างชุมชนออนไลน์ของคนที่ชอบอะไรๆ

เหมือนกันได้ด้วย ดังนั้น การสร้างสื่อออนไลน์สิ่งที่สำคัญคือการศึกษาที่บทสนทนา ซึ่งรวมถึง การพูดคุย กันแสดงความคิดเห็น และการปฏิสัมพันธ์ต่อเรื่องนั้นๆ เพื่อให้เห็นภาพของการพัฒนา ประเด็น การหล่อหลอมความคิด และรวมถึงการใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์เพื่อกำหนดทิศทางของ สังคม”

อนึ่ง ปรากฏการณ์ทางสังคมและปรากฏการณ์การสื่อสารที่ใช้สื่อสารข่าวที่มีอัตราการแชร์ (Sharing) สูง และมีการแสดงความคิดเห็นต่อข่าวนั้น มีการใช้ภาษาที่แสดงความรู้สึกหรือประทุษ วาจา ในสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) โดยสาเหตุประการเลือกอาจจะมีที่มีการเลือกกรอบวาระ ข่าวที่มีการดึงดูดความสนใจของผู้รับสารในสื่อสังคมออนไลน์ให้รับสาร ดังที่ สกฤตศรี ศรีสารคาม (2560 : 63-71) กล่าวว่า “การกำหนดวาระข่าวสารผ่านสื่อสังคมเป็นบทบาทร่วมระหว่างผู้สื่อข่าว และผู้ใช้สื่อออนไลน์ซึ่งเป็นโอกาสของการผลักดันประเด็นที่ตรงกับความต้องการของสังคมและ กระบวนการกำหนดประเด็น คือ สร้างการรับรู้ ผลักดันกระแสให้เกิดการอธิบายประเด็นมุมมองที่ แตกต่าง และผลักดันให้เกิดคนในสังคมเกิดพฤติกรรมรวมถึงการรณรงค์สู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หรือเชิงนโยบาย ส่วนสื่อมวลชนทำหน้าที่ติดตามคัดเลือกข้อมูลมานำเสนอโดยเป็นผู้ให้คำอธิบายและ หาทางออกต่อประเด็นต่างๆ ในสังคม จึงจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการผลักดันประเด็นสังคมสู่การ เปลี่ยนแปลงร่วมกัน” ซึ่งการศึกษาโดยวิธีการวิเคราะห์ความรู้สึกในการใช้ภาษาที่ปรากฏในข่าว เลือกตั้ง ข่าวความเหลื่อมล้ำในสังคม ข่าวนโยบายประชานิยมของรัฐบาล โดยข่าวนั้นมีการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ และมียอดแชร์ข่าว 10 แชร์ จึงเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจ เพื่อเป้าหมาย แก้ปัญหาการสื่อสารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสุจริต ให้เป็นพื้นฐานในการสร้างนวัตกรรมโครงสร้างภาษา และสร้างนวัตกรรมกิจกรรมที่ใช้การสื่อสารอย่างสันติ เพื่อพัฒนาคนไทยในศตวรรษที่ 21 ให้เป็น พลเมืองโลกที่มีคุณภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่แสดงความรู้สึกของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็น
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่แสดงความรู้สึกของผู้ใช้ เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็น
- 2.3 เพื่อสร้างนวัตกรรมที่ใช้การสื่อสารอย่างสันติโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสุจริต วัฒนธรรม และ อิทธิบาท 4 เพื่อลดความรู้สึกการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

- 3.1 ทำให้ได้องค์ความรู้กลวิธีทางภาษาที่แสดงความรู้สึกของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดง ความคิดเห็น

3.2 ทำให้มีองค์ความรู้ปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่แสดงความรู้แรงของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็น

3.3 ทำให้มีนวัตกรรมที่ใช้ในการสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรู้แรงการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ผสมผสานกับวิธีการวิจัยในเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาเพื่อลดความรู้แรงการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21 และวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่แสดงความรู้แรงของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท(Likert) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 1 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎี

ระยะที่ 2 สร้างนวัตกรรมกิจกรรมที่ใช้การสื่อสารอย่างสันติโดยใช้หลักวาจาสุภาพ วุฒิชัยธรรม และอิทธิบาท 4 เพื่อลดความรู้แรงการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ จำนวน 10 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการร่วมระดมสมองด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน เพื่อวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงสร้างนวัตกรรมโครงสร้างภาษาที่ใช้การสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรู้แรงการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21 การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างรูปแบบการพัฒนาในระยะที่ 2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความว่าอยู่ในตัวแปรใด (ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1)และนำมาจัดกลุ่ม (Grouping) จากนั้นก็ทำการสังเคราะห์กลุ่มการวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสร้างนวัตกรรมโครงสร้างภาษาที่ใช้การสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรู้แรงการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ระยะที่ 1 วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่เป็นปัญหา หรือการสื่อสารไม่สันติของคนไทยในศตวรรษที่ 21 ในการแสดงความคิดเห็น(Comment) ในเฟซบุ๊ก เพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณา

2. นำรูปแบบมาสร้างขึ้นมาระดมสมอง เพื่อวิพากษ์กลวิธีทางภาษาที่เป็นปัญหา หรือการสื่อสารไม่สันติของคนไทยในศตวรรษที่ 21 และให้คำแนะนำโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการมีส่วนร่วมภาค

สื่อมวลชน จำนวน 10 คน ให้ร่วมกันวิพากษ์กลวิธีทางภาษาที่เป็นปัญหาหรือการสื่อสารไม่สันติของคนไทยในศตวรรษที่ 21 ในการแสดงความคิดเห็น(Comment) ในเฟซบุ๊กและนำเสนอผลการประชุมกลุ่ม สรุป และอภิปรายผลทั้งหมด

3. นำเสนอการสร้างนวัตกรรมที่ใช้การสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรุนแรงการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21 ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม โดยนำเสนอนวัตกรรม ดังนี้ 1)นวัตกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ลดนักเรียนเลว บอร์ด เพิ่มภูมิคุ้มกันทางจิตปัญญาด้วยหลักจากสุภาษิต วัฒนธรรม และอิทธิบาท 4 2)นวัตกรรมการสร้างคำคำศัพท์ความคิดเห็นเชิงสันติและสร้างสรรค์ด้วยหลักจากสุภาษิต 3)นวัตกรรมการสร้าง Growth Mindset ให้ยึดหยุ่นตามสถานการณ์ด้วยหลักจากสุภาษิต

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่แสดงถึงความรุนแรงของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็นกลวิธีทางภาษาประเภทของความคิดเห็นหมายถึง ชนิดของความคิดเห็นที่แสดงองค์ประกอบย่อยของเนื้อหาที่แสดงถึงความรุนแรงทางภาษาของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็น พบว่า

5.1.1 ประเภทของความคิดเห็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้เฟซบุ๊กในเพจข่าว 3 ประเภท ได้แก่ ข่าวก่อนเลือกตั้ง ข่าวหลังเลือกตั้ง และข่าวหลอกล่อทางสังคม โดยแต่ละข่าวนั้น ผู้ใช้เฟซบุ๊กแสดงความคิดเห็น ซึ่งจำแนกประเภทของความคิดเห็น 4 ประเภท ได้แก่ 1)ความคิดเห็นตำหนิ คิดเป็นร้อยละ 40.76 2)ความคิดเห็นเสียดสี คิดเป็นร้อยละ 27.31 3)ความคิดเห็นประชดประชัน คิดเป็นร้อยละ 21.85 4) ความคิดเห็นตั้งคำถาม คิดเป็นร้อยละ 10.08

5.1.2 กลวิธีทางภาษาระดับคำศัพท์ในประทุษวาจาที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็น หมายถึง ความหมายประจักษ์รูปศัพท์หรือความหมายตรง และความหมายโดยปริบท หรือความหมายโดยนัยคำศัพท์เพื่อประทุษวาจาในข่าวก่อนเลือกตั้งข่าวหลังเลือกตั้งข่าวหลอกล่อทางสังคมจำแนกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1)คำศัพท์ประทุษวาจาเกี่ยวกับกลุ่มทางการเมือง 2)คำศัพท์ประทุษวาจาเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพและกลุ่มสนใจเฉพาะทาง 3)คำศัพท์ประทุษวาจาเกี่ยวกับภูมิภาคและชาติพันธุ์ 4)คำศัพท์ประทุษวาจาเกี่ยวกับบ่อนุชย์ 5)คำศัพท์ประทุษวาจาเกี่ยวกับสถาบันการศึกษา

5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่แสดงถึงความรุนแรงของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็นพบว่าปัจจัยทางสังคมที่ทำให้การบริภาษ ประทุษวาจา แตกต่างกัน ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม เพศ วัย การศึกษา นอกจากนี้ ปัจจัยทางสังคมอื่นๆ เช่น ความต้องการมีตัวตนในสื่อสังคมออนไลน์ ความต้องการการยอมรับหรือโดดเด่นในสื่อสังคมออนไลน์ วงคำศัพท์เกี่ยวกับคำที่มีความหมายเชิงสันติมีจำกัด ความฉลาดทางดิจิทัล ภาวะไร้วัดตนในสื่อสังคมออนไลน์

5.3 ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมสื่อสารอย่างสันติโดยใช้หลักจากสุภาษิต วัฒนธรรม และอิทธิบาท 4 เพื่อลดความรุนแรงการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่าการสร้าง Growth Mindset จึงต้อง

อาศัยหลักอิทธิบาท 4 และหลักคุณธรรม 4 ในการสร้างเพื่อให้เกิดความเป็นนวัตกรรมเพื่อสู่ความคิดริเริ่มหรือปรับ Mindset เพื่อไปสู่ความยืดหยุ่นของสถานการณ์ต่างๆ”

สรุปผลการศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ในการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ประเด็น ประกอบด้วย 1)ปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคนไทยในศตวรรษที่ 21 2)บทบาทของการสื่อสารต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม 3)ความคาดหวังต่อคนไทยในศตวรรษที่ 21 ในการสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรุนแรง 4)การสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรุนแรงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็น 5)ปัจจัยทางสังคม เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา การคุกคามหน้า(Face threatening act) ที่สัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่แสดงความรุนแรงของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็น 6)นวัตกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ลดนักเลงคีย์บอร์ด เพิ่มภูมิคุ้มกันทางจิตปัญญาด้วยหลักวาจาสุภาพ 7)นวัตกรรมการสร้างคำศัพท์ความคิดเห็นเชิงสันติ และสร้างสรรค์ด้วยหลักวาจาสุภาพ 8)นวัตกรรมการสร้าง Growth Mindset ให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ด้วยหลักวาจาสุภาพ 9)นวัตกรรมพัฒนาทักษะชีวิต โดยประยุกต์ใช้แนวคิด Growth Mindsetและหลักวาจาสุภาพ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 70 ให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า Growth Mindset เป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความคิดใหม่ หรือการปลูกความคิดใหม่ หรือการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ คนที่มี Growth Mindset จะเป็นคนที่เชื่อมั่นในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนรู้ และเมื่อนำเอาหลักวาจาสุภาพ ซึ่งมี 5 ข้อ แก่ 1)เป็นเรื่องจริง 2)เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ 3)พูดด้วยจิตเมตตา 4)พูดด้วยคำที่สุภาพ 5)พูดถูกกาลเทศะเมื่อนำเอาหลักวาจาสุภาพมาใช้ร่วมกับแนวคิดเรื่อง Growth Mindset จะทำให้คนเหล่านี้เป็นผู้ที่สังคมพึงปรารถนา จะเป็นการช่วยลดความรุนแรง และความ”เกรียน

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ก่อนการสนทนากลุ่มและหลังการสนทนากลุ่ม

ลำดับ	ก่อนการสนทนากลุ่ม		หลังการสนทนากลุ่ม	
	นวัตกรรม	กิจกรรม	นวัตกรรม	กิจกรรม
1.	ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ลดนักเลงคีย์บอร์ด เพิ่ม ภูมิคุ้มกันทางจิตปัญญาด้วย หลักวาจาสุภาพ	-	Rainbow Model ประกอบด้วย 1. Growth Mindset 2. ทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณ	ลดเวลาเรียนเพิ่ม ภูมิคุ้มกันทางจิต ปัญญาด้วย Rainbow Model
2.	การสร้างคำศัพท์ความคิดเห็นเชิงสันติ (ตามแนวคิด ภาษาศาสตร์)และสร้างสรรค์ ด้วยหลักวาจาสุภาพ	-	3. ทักษะการสื่อสารใน สถานการณ์ความขัดแย้ง 4. ทักษะทางสังคม	เพิ่มคลังคำศัพท์ ความคิดเห็นเชิง สันติด้วย Rainbow Model

ลำดับ	ก่อนการสนทนากลุ่ม		หลังการสนทนากลุ่ม	
	นวัตกรรม	กิจกรรม	นวัตกรรม	กิจกรรม
3.	การสร้าง Growth Mindset ให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ด้วยหลักทฤษฎีจิต	-	5. อิทธิบาท 4 6. วุฒิชัยธรรม 7. วาจาสุภาสิต	สร้าง Growth Mindset ให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ด้วย Rainbow Model
4.	พัฒนาทักษะชีวิตโดยประยุกต์ใช้แนวคิด Growth Mindset และหลักทฤษฎีจิต	-		

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากผลการวิเคราะห์ทฤษฎีทางภาษาที่แสดงถึงความรุนแรงของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็น พบว่า 1)ด้านประเภทของความคิดเห็นผลการวิจัยพบว่า มี 4 ประเภท ได้แก่ ความคิดเห็นตำหนิ ความเห็นตั้งคำถาม ความคิดเห็นเสียดสี และความคิดเห็นประชดประชันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่บุคคลมีความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดต่างกัันก็เนื่องมาจาก บุคคลมีความเข้าใจ มีความรู้สึก หรือมีแนวทางความคิดแตกต่างกันนั่นเอง ดังนั้นส่วนประกอบทางด้านความคิด ความรู้ ความเข้าใจ จึงนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบพื้นฐานของความคิดเห็น และ ส่วนประกอบนี้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคล อาจออกมาในรูปแบบแตกต่างกันทั้งใน ทางบวกและทางลบขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ สอดรับกับงานวิจัยของ นิพัทธ ผึ้งไผ่งาม (2557 : 152) ได้ศึกษาการใช้เหตุผลวิบัติในการโต้แย้งบนเว็บไซต์ กล่าวว่า ทฤษฎีที่ใช้แสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ การประชดประชันและการใช้เหตุผลตามความรู้สึกของตนเอง 2)ด้านทฤษฎีทางภาษาระดับคำศัพท์เรื่องการใช้คำบุรุษสรรพนาม และการร่วมกลุ่มศัพท์ในการบริภาษโดยใช้คำจัดกลุ่ม คือ พวก ปรากฏร่วมกับคำว่า มัน ตัวอย่าง หลอกพวกไปเลือกตั้งหลอกให้ฟังประชุมสภาทั้งวัน พวกมึงเก่งคำตอบไว้แล้ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทฤษฎีการแสดงความคิดเห็นไม่พอใจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรม เช่น ในสังคมวัฒนธรรมการให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิและความเสมอภาค ซึ่งเยาวชนไทยมักแสดงความไม่พอใจอย่างมากในสถานการณ์ที่ตนถูกแซงคิว และมักจะแสดงความไม่พอใจอย่างตรงไปตรงมามากที่สุด และปัจจัยประการสำคัญที่กำหนดการประพฤติปฏิบัติของคนไทยให้เป็นเช่นนั้น คือ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งนี้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะกำหนดให้คนหลีกเลี่ยงการแสดงอารมณ์รุนแรง หลบหลีกการเข้าไปผูกพัน และหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า สอดคล้องกับทัศนคติ ธนรัฐเดช(2559 : 38) จัดทำคู่มือวิธีโอเคคู่มือให้ความรู้เกี่ยวกับประทุษวาจา(Hate Speech) เบื้องต้นสำหรับคนไทย แบ่งระดับความรุนแรงของประทุษวาจาเป็น 3 ระดับ จากระดับความรุนแรงน้อยที่สุดไปสู่ระดับความ

รุนแรงมากที่สุด ดังนี้ ระดับที่ 1 การตั้งใจแบ่งแยก กีดกัน สร้างความเป็นเขา-เราต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่น เรียกผู้ชุมนุมคนเสื้อส้มว่า พวกควายส้ม

6.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่แสดงความรุนแรงของผู้ใช้เฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็น พบว่า จากผลการศึกษาปัจจัยทางสังคมเพศ ในที่นี้ คือ เพศที่สาม มีการใช้การบริภาษและประทุษวาจาจากมากกว่าเพศหญิงและเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาวาทกรรมจำเป็นต้องวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาเพื่อที่จะสามารถทำความเข้าใจเรื่องราวในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนได้ พร้อมทั้งใช้แนวคิดและวิธีการทางสังคมเพื่อช่วยในการค้นคว้าและตีความสิ่งที่ซ่อนเร้นในภาษาให้สะท้อนความคิดบางประการออกมาได้ วิธีการที่นำภาษามาใช้เป็นเครื่องมือในการค้นหาความคิดบางประการที่ซ่อนอยู่นั้น เรียกว่า แนวทางของวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ซึ่งเยาวชนไทยที่นิยมใช้ความรุนแรงทางภาษาในเฟซบุ๊กจำเป็นทั้งเพศชายและหญิงหรือแม้กระทั่งเพศที่สามก็นิยมใช้ สอดคล้องกับ ภัทรวดี แก้วเทศ (2558 : 95) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษา เนื้อหาความรุนแรงบนสื่อออนไลน์ กล่าวว่า พฤติกรรมการเปิดรับเนื้อหาความรุนแรง ส่งผลต่อการเรียนรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงบนสื่อออนไลน์ อาจทำให้เด็กมีความคุ้นชินกับความรุนแรง

6.3 ผลการวิเคราะห์การสร้างนวัตกรรมสื่อสารอย่างสันติโดยใช้หลักวาจาสุภาพ วัฒนธรรมและอิทธิบาท 4 เพื่อลดความรุนแรงการใช้ภาษาของคนไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่า จากการศึกษาตามรูปแบบการสร้างนวัตกรรมของนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ Rainbow Model เป็นนวัตกรรมที่มีการผสมผสานหลากหลายศาสตร์ ได้แก่ หลักธรรม 3 หลักธรรม และแนวคิดทฤษฎี Growth Mindset จนเป็นนวัตกรรมที่มีลำดับขั้น 7 ขั้น เปรียบเสมือนการเกิดสีของรุ้งกินน้ำ สอดคล้องกับนวัตกรรมที่มีการผสมผสานหลากหลายศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมคือ เกิดประดิษฐกรรมทางสังคม ดังที่ สาราญ สมพงษ์ (2558 : ง) ได้ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารเพื่อสันติภาพในสื่อออนไลน์ตามแนวทาง พุทธสันติวิธี : กรณีศึกษาเว็บไซต์หนังสือพิมพ์คมชัดลึก มีนวัตกรรมการสื่อสารตามหลัก “วาจาสุภาพ” ตามโมเดล “14 ส.” คือ “สื่อสารสาระ สืบสานสัมพันธ์ สมัย สมพงษ์ สังคมสุขสำราญ และสร้างสรรค์สันติภาพ”

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 การนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงรุก เช่น การประชุมออนไลน์ การโฆษณาในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้เยาวชนไทยตระหนักถึงปัญหาความรุนแรงของการใช้ภาษา และเพิ่มการใช้ภาษาสันติให้เหมาะสมกับผู้รับสาร บริบท และสถานการณ์การสื่อสาร

7.1.2 ควรนำองค์ความรู้เรื่องการสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรุนแรงของการใช้ภาษาไปเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาในการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารในฐานะแนวคิดทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้เยาวชนได้รู้แนวคิดทฤษฎีการสื่อสารที่มาจากองค์ความรู้ภูมิปัญญาในพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีงามทางสังคม

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 การนำ “Rainbow Model” นวัตกรรมสื่อสารอย่างสันติโดยใช้หลักจากสุภาษิตวุฒิชัยธรรม และอิทธิบาท 4 และทฤษฎีการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสันติภาพประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคมปัจจุบันจะช่วยลดข้อขัดแย้งไม่ให้ขยายความรุนแรงออกไปได้

7.2.2 หลักพุทธสันติวิธีที่มีสติเป็นฐาน หากสังคมพัฒนาธรรมไม่ว่าใครจะนับถือศาสนาใดในสังคมได้นำไปประยุกต์ใช้จะสามารถทำให้เกิดสันติสุขได้ทุกระดับ

7.2.3 การนำกระบวนการสื่อสารออนไลน์เพื่อส่งเสริมสันติภาพโดยพุทธสันติวิธีจากงานวิจัยนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ทำให้ผู้ใช้สื่อออนไลน์ทราบกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนแล้วนำไปปฏิบัติการแก้ปัญหาสังคมได้ทุกมิติโดยเฉพาะภาวะที่เกิดวิกฤติ เช่น การระบาดของไวรัสโควิด

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาระบบบริหาร โดยการนำแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาณที่เป็นกลไกหนึ่งทำให้ผู้ใช้ภาษาใช้ภาษาอย่างรุนแรงหรือสันติภาพ

7.3.2 การวิจัยเพื่อสนับสนุนการศึกษาแนวคิดการสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรุนแรงของการใช้ภาษาของคนไทยยังสามารถศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะแบบแผนของวิธีการสื่อสารเชิงวิจนะและเชิงอวิจนะในการสื่อสารกับบุคคลอื่นที่ปรากฏในเนื้อหาสารของพระไตรปิฎกในสถานการณ์หรือบริบทต่างๆ ในลักษณะของการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ

8. เอกสารอ้างอิง

- หัตถชา ธนรัฐเดช. (2559). การศึกษาพฤติกรรมการใช้ประทุษวาจาบนโลกออนไลน์ของผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในประเทศไทย : กรณีศึกษาเฟซบุ๊กแฟนเพจกระทู้เด็ดพันทิป. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และนวัตกรรม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิพัทธ์ ผึ้งไผ่งาม. (2557). การใช้เหตุผลวิบัติในการโต้แย้งบนเว็บไซต์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประคอง นิมนานเหมินทร์ และคณะ. (2552). **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 4 : วัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย.**

กรุงเทพมหานคร : สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

พิรงรอง รามสูต. (2558). **ประทุษวาทกับโลกออนไลน์.** กรุงเทพมหานคร : คบไฟ.

ภัทรวิทย์ แก้วเทศ. (2558). **ความคิดเห็นต่อความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษา เนื้อหาความรุนแรงบนสื่อออนไลน์.** วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สกุลศรี ศรีสารคาม. (2560). **สื่อใหม่กับกระบวนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อสาร. วารสาร
มหาวิทยาลัยนครพนม.** 12(1). 236-249.

สำราญ สมพงษ์. (2558). **กระบวนการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กเพื่อส่งเสริมสันติภาพของพระสงฆ์
โดยพุทธสันติวิธี. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** 9(1). 276-289.

สิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงของ
เด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัย มสส สาขามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์.** 10(3). 17-36.

Machin,D. and Mayr, A. (2012). **How to do critical discourse analysis: a multimodal
introduction.** Los Angeles : SAGE.

Newman. (2009). Enhancing Phosphorus phytoremediation potential of two warm-season
perennial grasses with nitrogen fertilization. **Agron J.** 101(6). 1345-1351.

9. คำขอบคุณ

บทความวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยได้รับการสนับสนุน และช่วยเหลือจากหลายฝ่าย
ขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่สนับสนุนทุนวิจัย
ประจำปีงบประมาณ 2562 โครงการวิจัยการสื่อสารอย่างสันติเพื่อลดความรุนแรงของการใช้ภาษาใน
ศตวรรษที่ 21 เป็นโครงการย่อยในชุดโครงการวิจัย การสร้างค่านิยมพฤติกรรมลดปัญหาความก้าวร้าว
ของคนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยพุทธวิธี ซึ่งหัวหน้าชุดโครงการวิจัย คือ พระครูกิตติวราทร, ผศ.ดร.
ขอกราบขอบพระคุณท่านหัวหน้าชุดโครงการวิจัยที่ให้โอกาสเป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัย